

Stap 7. Plan van aanpak

Actie: groepsleerkracht en ib 'er

U bent nu klaar met het verzamelen van de gegevens die u nodig hebt om tot een gedegen plan van aanpak te komen. Al deze gegevens helpen u om een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden en de eventuele problemen van de leerling.

Indien u advies heeft gevraagd van een extern deskundige is het natuurlijk vanzelfsprekend dat u ook deze gegevens meeneemt in het maken van een plan van aanpak.

Bij het schrijven van een plan van aanpak of met de opzet van groepsplannen kunt u dezelfde procedure volgen die u in andere gevallen volgt. U sluit dan het beste aan bij uw praktische werkwijze.

Met het starten van een plan van aanpak is het signalerings- en diagnostisch traject afgesloten.

U hebt op deze wijze vroegtijdig en zorgvuldig de leerling in kaart gebracht en kunt zo adequaat inspelen op de specifieke behoeftes van de leerling. Zorgt u ervoor dat de ouders worden betrokken bij het opstellen van het plan van aanpak en dat zij blijvend worden geïnformeerd over de resultaten van dit plan van aanpak. De ervaring leert dat u dit het beste met een bepaalde regelmaat kunt doen, bijvoorbeeld één keer in de maand een afspraak.

Aandachtspunten bij het maken van het plan van aanpak

Versnellen

Wanneer u overweegt om een leerling een groep 'over te laten slaan' raden wij u aan om stap 6.C te zetten.

Verrijken

Wanneer u overweegt om het kind verrijkende of verbredende activiteiten aan te bieden, zijn onderstaande aandachtspunten van belang.

Inzet van de materialen:

Het verrijkingsmateriaal komt in de plaats van het reguliere werk.

- Het materiaal wordt in samenspraak met de leerling gekozen. Door de leerling bij de keuze van de activiteiten te betrekken, maakt u de leerling medeverantwoordelijk voor de keuze. Heeft de leerling gekozen, dan wordt het werk ook afgemaakt.
- Bij het kiezen van de materialen gaat de voorkeur uit naar afgeronde leerstofpakketten die niet vooruitlopen op de leerstof van het V.O.
- Het werken met verrijkingsmateriaal kan in een kringgesprek worden besproken in de groep. Hierdoor wordt voorkomen dat de leerling de vragen van zijn groepsgenoten ("waarom doe jij ander werk?") moet beantwoorden.
- Het werken aan deze activiteiten is ingeroosterd en vindt plaats op een geplande tijd en op een vaste werkplek. Meestal zal dit in de klas zijn, maar soms (bijvoorbeeld bij het bekijken van videomateriaal) is het in een andere ruimte.
- Om onnodig schakelen te voorkomen kan de tijd, die beschikbaar is om met verrijkingsmateriaal te werken, geclusterd worden. Voorbeeld: op maandag maakt de leerling de helft van de rekentaak van maandag en de helft van de rekentaak van dinsdag. Op dinsdag kan de leerling de hele werktijd besteden aan het werken met verrijkingsmateriaal. Hierdoor wordt twee keer schakelen tijdens een werktijd voorkomen en bovendien weet u exact hoeveel tijd de leerling aan het materiaal heeft kunnen besteden. U kunt dus duidelijke eisen stellen. Tevens wordt voorkomen dat de leerling het reguliere werk gaat 'uitsmeren' over de hele werktijd.
- Het is belangrijk, dat ook deze activiteiten beoordeeld worden en dat de beoordeling op het rapport wordt vermeld. Kinderen denken namelijk rechtlijnig: "alles wat de leerkracht belangrijk vindt, staat op mijn

rapport. Staat het werken met verrijkende materialen niet op het rapport, dan vindt de leerkracht het vast niet belangrijk.”

- Door op voorhand uw beoordelingscriteria aan te geven, kunt u communicatiestoornissen voorkomen.
- Zorg voor voldoende variatie in opdrachten en werkvormen.
- Ga op zoek naar sparringpartners. Samenwerken is zeer verrijkend, bovendien voorkomt het dat het kind een uitzonderingspositie in gaat nemen.

Overstijgende leerdoelen:

1. Werk- en leerstrategie

De leerling zal bij het werken met verrijkingsmaterialen andere werk- en leerstrategieën moeten gaan toepassen. Voorbeeld: de meeste hoogbegaafde leerlingen leren hun dictee door de woorden eenmaal te bekijken. Bij het leren van woorden uit een vreemde taal werkt deze strategie niet altijd en zullen ze de woorden op een andere manier moeten gaan leren.

2. Om leren gaan met faalervaringen

De verrijkingsmaterialen zijn moeilijker en uitdagender en de kans op het maken van fouten is groter. De leerling kan nu leren dat het maken van fouten inherent is aan het leren en zal beter om leren gaan met het maken van fouten. Deze ervaring is essentieel voor de opbouw en het behoud van een realistisch zelfbeeld

3. Leren doorzetten

De leerling zal ervaren dat ook hij/zij zich zal moeten inspannen. Ook zal de leerling ervaren dat de inspanning niet altijd direct tot succes leidt.

De rol van de leerkracht:

1. Veranderende rol van de leerkracht

De rol van de leerkracht verandert met name in de bovenbouw bij het werken met verrijkingsmateriaal. Van instructiegever wordt u procesbegeleider.

2. Verwacht geen dankbaarheid van de leerling

U moet zich realiseren dat uw extra inzet niet altijd wordt beloond met een gulle lach van de leerling. Een aantal leerlingen wil geen fouten maken en sputtert tegen bij de uitdagende materialen. Soms geven de leerlingen aan liever mee te willen doen met het reguliere programma. Het expliciet bespreken van de doelstelling van het verrijkingsmateriaal helpt in veel gevallen

Het volgen van de eigen ontwikkelingslijn voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong

- Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong hebben meestal een didactische voorsprong. Wanneer de school geen adequaat leerstofaanbod biedt, kan het voorkomen dat deze kinderen langzaam terugvallen naar het gemiddelde. Om dit te voorkomen is het van belang dat de eigen groeicurve van het kind in kaart wordt gebracht.
- De activiteiten moeten aansluiten bij de interesse van de leerling.
- De leerkracht neemt het initiatief en biedt de leerling de verrijkende materialen actief aan.
- Het werken met verrijkende materialen komt in de plaats van het werken met ontwikkelingsmateriaal.
- Er worden duidelijke eisen gesteld aan het werk.
- Er wordt gezocht naar ‘sparringpartners’. Samenwerken is zeer verrijkend, bovendien voorkomt het dat een kind een uitzonderingspositie gaat innemen.
- Naast materialen die inzoomen op het leren lezen, schrijven en rekenen kunnen ook materialen die een beroep doen op de visueel-ruimtelijke ontwikkeling ingezet worden. Enkele voorbeelden zijn: het Nikitin materiaal, Shape by shape, Tridio, Spectro, Katamino en de Coburo blokkendoos met bouwtekeningen. De ontdekdozen doen een appèl op experimenteren en zelf ontdekken.

Plan van aanpak Groep 1-8

Voor het opstellen van een plan van aanpak kunt u het beste aansluiten bij de werkwijze en het format van uw school. Onderdelen die eventueel in een groepsplan kunnen worden 'meegenomen' kunt u daarin opnemen. Om die reden is in deze map geen format opgenomen.

De inhoud van het plan van aanpak wordt opgesteld op basis van de diagnoseresultaten.

Houdt rekening met de volgende aspecten:

- Passende leerstof - compacten en verrijken;
- Ruimte voor eigen (creatieve) inbreng;
- Mentale weerbaarheid, omgaan met faalervaringen, tegenslag, discipline, fouten maken;
- Leerstrategieën;
- Sociaal vaardig gedrag.